

SKR:s förskollärarenkät 2024

Sammanställning av resultaten på nationell nivå

Sammanfattning

Allt som allt visar enkäten i likhet med senast att det finns en stark uppföljning och dokumentation av barnens lärande och goda innemiljöer, men att det finns utrymme för förbättringar när det gäller kollegialt lärande och möjligheten att prioritera pedagogiskt utvecklingsarbete.

Undersökningens kanske tydligaste slutsats är annars att resultaten inte har förändrats jämfört med 2022 års undersökning. Sammantaget är ingen av de mycket små förändringar som kan identifieras mellan 2022 och 2024 statistiskt signifikanta. Det ger en stark indikation om att undersökningens resultat på nationell nivå är tillförlitliga.

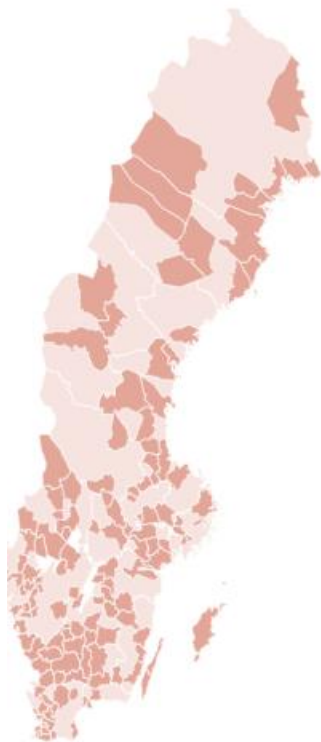
Förskollärarenkäten 2024

SKR förskollärarenkät fokuserar på ett antal väletablerade kännetecken för framgångsrik skolutveckling. Årets undersökning innehåller exakt samma frågor som föregående undersökning från 2022 men har kompletterats med en temafråga om huruvida förskolan arbetar med att öka närvaron för barn med hög frånvaro. Exkluderat ett antal bakgrundsfrågor ställdes följande 13 frågor i undersökningen:

1. I vilken utsträckning följer ni upp och dokumenterar varje barns lärande på ett systematiskt sätt?
2. I vilken utsträckning följer ni upp hur väl utbildningen uppfyller läroplanens mål?
3. I vilken utsträckning använder ni resultat från dokumentation och uppföljningar för att utveckla utbildningen?
4. I vilken utsträckning använder ni aktuell forskning (t.ex. vetenskapliga artiklar eller seminarier) för att utveckla utbildningen?
5. I vilken utsträckning träffar du andra förskollärare på inplanerad tid för att diskutera pedagogiska frågor?
6. I vilken utsträckning har ni möjlighet att prioritera pedagogiskt utvecklingsarbete på din förskola?
7. I vilken utsträckning finns det en tydlig rollfördelning mellan förskollärare och övrig pedagogisk personal (t.ex. barnskötare) på din förskola?
8. I vilken utsträckning finns det inplanerad tid för all pedagogisk personal att diskutera pedagogiska frågor på din förskola?
9. I vilken utsträckning ges särskilt stöd till de barn som är i behov av det?
10. I vilken utsträckning anpassar din förskola utbildningen för att kompensera barn från resurssvaga hemförhållanden så att de får samma förutsättningar att lära och utvecklas som andra barn?
11. I vilken utsträckning arbetar din förskola med att öka närvaron för barn med hög frånvaro? (NY)
12. I vilken utsträckning finns en innemiljö som främjar barnens utveckling och lärande?
13. I vilken utsträckning finns en utemiljö som främjar barnens utveckling och lärande?

I årets undersökning deltog totalt 153 kommuner (se figur 1 nedan) vilket var en ökning med åtta kommuner jämfört med senast och enkäten skickades ut till nära 27 000 förskollärare vilket var 2 000 fler än 2022. Antalet motsvarar 60 procent av alla förskollärare i Sveriges förskolor och drygt 70% av de kommunalt anställda förskollärarna. Svarsfrekvensen i undersökningen uppgick till 50 procent vilket innebär nära var tredje förskollärare i Sverige, och 35 procent av alla kommunalt anställda förskollärare, deltagit i undersökning.

Figur 1. Deltagande kommuner i SKR:s förskolläraryrkät 2024.

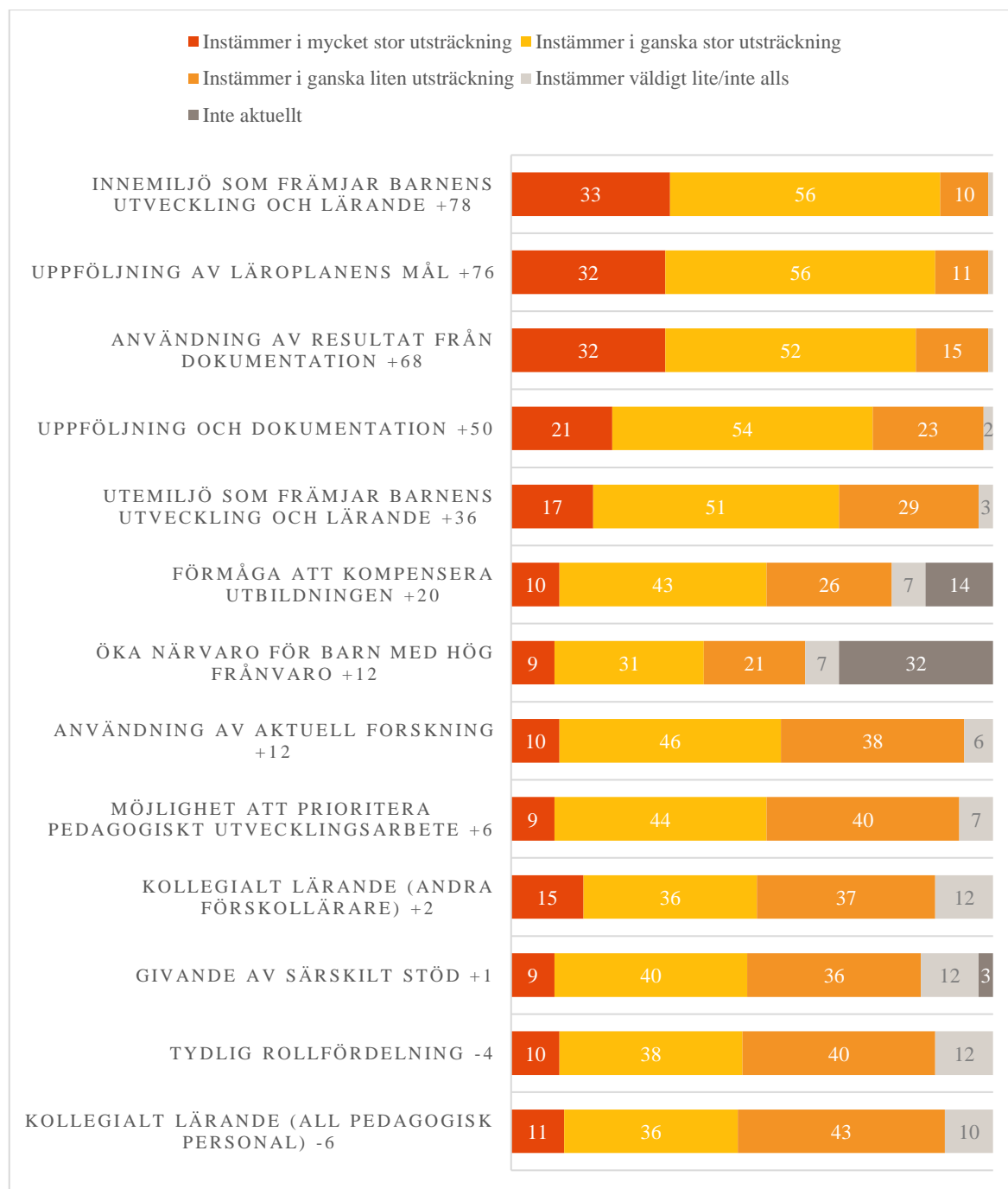

SKR vill precis som i tidigare understryka att det huvudsakliga syftet med undersökningen är att erbjuda ett frågebatteri som kan tjäna som underlag för lokala undersökningar, analyser och diskussioner. Resultaten från undersökningen pekar ut olika områden som förskollärarna tycker fungerar mer eller mindre bra, såväl nationellt som lokalt. Medan den nationella bilden och resultaten inte har förändrats alls mellan åren förekommer det på kommunnivå ibland märkbara förändringar.

Elva positiva och två negativa balansvärden

Svaren redovisas precis som senast i form av svarsfördelning per fråga samt balansvärden där det senare uttrycker balansen mellan positiva och negativa svar. Ett positivt balansvärde innebär en övervikt av positiva svar från förskollärarna. Svaren redovisas nedan i diagram 1.

Diagram 1. Frågorna rangordnade utifrån balansvärde (differensen mellan andelen positiva och negativa svar).

Generellt visar resultaten från 2024 års förskollärarenkät på en iögonfallande stabilitet jämfört med 2022 års undersökning. Sammantaget är förändringarna mellan 2022 och 2024 inte statistiskt signifikanta för någon av frågorna. Det innebär att skillnaderna i svarsfördelning mellan åren kan bero på slumpmässiga variationer snarare än verkliga förändringar i de upplevda förhållandena. Detta kan förefalla förvånande men antyder samtidigt att undersökningens resultat troligen är reliabla; stabiliteten i svar ger stöd åt slutsatsen att resultaten väl överensstämmer med förskollärarnas faktiska upplevelser av sin arbetsplats och hur den fungerar och inte fungerar.

Förskollärarna är mest positiva till innemiljöerna och uppföljningen av de nationella målen

Elva av tretton frågor ges alltså positiva balansvärden vilket innebär en övervikt av de två positiva svarsalternativen ("Instämmer i ganska stor utsträckning" och "Instämmer mycket stor utsträckning") i förhållande till de två negativa. Mest positiva är förskollärarna till förskolans innemiljö där hela 89 procent menar att dessa främjar barnens utveckling och lärande. Tillsammans med de 11 procenten negativa svar bildas ett balansvärde på +78, vilket är det högsta i hela undersökningen. Även uppföljningen av läroplanens mål – som vi utifrån huvudmannanken vet är prioriterat – får ett mycket högt balansvärde på +76.

Användning av resultatdata och dokumentation av barnens lärande upplevs fungera bra

Också när det gäller användningen av resultat från dokumentation för att utveckla utbildningen – vilket mäter den verksamhetsnära analyskapaciteten – ges en övervägande positiv bild från förskollärarna (+68). Även framgångsfaktorn "Uppföljning och dokumentation" (+50) som handlar om att dokumentera varje barns lärande på ett systematiskt sätt (och därmed ge underlag till det lokala analysarbetet) upplevs fungera bra. Var femte förskollärare instämmer i mycket stor utsträckning med påståendet att förskolan dokumenterar varje barns lärande på ett systematiskt sätt medan endast var femtionde förskollärare instämmer väldigt lite/inte alls.

Utemiljöer och användningen av forskning upplevs fungera

Medan förskolornas inomhusmiljö lovprisades av de flesta förskollärare ges en betydligt mer splittrad bild av utemiljöerna. Balansvärdet är tydligt positivt (+36) men en betydligt större andel av respondenterna ger uttryck för att utemiljöerna i ganska liten utsträckning främjar barnens utveckling och lärande. Ett lägre men fortsatt tydligt positivt balansvärde (+12) ger förskollärarna till användandet av aktuell forskning (t.ex. vetenskapliga artiklar eller seminarier) för att utveckla utbildningen. Möjligheten att prioritera pedagogiskt utvecklingsarbete, som kan ses som ett mått på rektors pedagogiska ledarskap, når nätt och jämt upp till ett positivt balansvärde +6. Samma sak gäller ledningsfrågan om det finns inplanerad tid för att diskutera pedagogiska frågor med andra förskollärare (+2).

Förskolans förmåga att kompensera, arbetet med närvaro och särskilt stöd på plussidan men resultaten är svårtolkade

Den nya temafrågan om att öka närvaron för barn med hög frånvaro ges också ett positivt värde +12. Det som särskiljer denna fråga samt frågan om särskilt stöd och förskolans förmåga att kompensera utbildningen är att de kom med ett femte neutralt svarsalternativ ”inte aktuellt” vilket gör svaren mer svårtolkade. För frågan om närvaro var detta faktiskt det mest förekommande svaret, hela 32 procent av förskollärarna svarade att frågan ej var aktuell vid den egna förskolan. Frågorna som behandlar förskolans förmåga till anpassning ges också positiva till försiktigt positiva balansvärden. Förskolans förmåga att kompensera barn från resurssvaga hem ges värdet +20 medan den egna förskolans förmåga att tillhandahålla särskilt stöd hamnar på +1.

Kollegialt lärande och rollfördelning på minussidan

Två frågor ges slutligen svagt negativa balansvärden. Det kollegiala lärandet uttryckt som möjligheten att på inplanerad tid träffa all pedagogisk personal för att diskutera pedagogiska frågor ges värdet -6 vilket är undersökningens lägsta. Även den upplevt otydliga rollfördelningen som finns mellan förskollärare och övrig pedagogisk personal (t.ex. barnskötare) ges ett svagt negativt balansvärde (-4).

Bemanning, resurser och barngruppsstorlekar högt upp förskollärarens agenda

Förskollärarens drygt 9 000 fritextsvar fokuserar på att skapa en bättre utbildningsupplevelse för barn genom att säkerställa tillräcklig bemanning, resurser och stöd för förskollärare. Nyckelteman inkluderar vikten av att ha tillräckligt med utbildad personal för att säkerställa små gruppstorlekar och individuell uppmärksamhet för barn. Övergripande finns det från förskollärarna en önskan om en balans mellan förväntningar, krav och förhållanden, med tillräcklig tid för både förberedande och uppföljande arbete, för att tillhandahålla en omsorgsfull och berikande utbildning.

SKR:s förskolläraryrkät 2024

Denna rapport ger en sammanfattande bild av den förskolläraryrkät om förskolan som genomfördes under våren 2024. Undersökningen innehöll frågor kopplade till olika framgångsfaktorer för lyckad skolutveckling.

Upplysningar om innehållet
Daniel Berr, daniel.berr@skr.se

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2024
www.skr.se